

ПОПИ І ВИЗВОЛЬНА БОРОТЬБА ТРУДЯЩИХ ЗАХІДНОЇ УКРАЇНИ.

Українські попи є складовою частиною табору західно-української буржуазії. Це треба розуміти не тільки так, що все, без винятків, попівство знаходиться політично в таборі буржуазії, але й так, що попівство, як цілість, його став посядання, становить досить значну частину господарської підстави (економічної бази) української буржуазії.

Здається, що дотепер в нас в цьому відношенні не говорилось про попівство ясно й натиском, як про частину буржуазії. І, наслідком цього, фронт наш проти попівства, боротьба проти него, определялася в першій мірі змаганнями на культурній діяльності. У всякому разі так було і є на практиці. Про попи в нас зазвичай говориться (або недоговорюється), що вони є складовою частиною "інтелігенції". Таке становище, це, в буржуазії свідоме, у нас несвідомо замазування класового обличчя, буржуазної природи, буржуазної суті українського попівства. Так звана інтелігенція, що не становить окремої суспільної класу, але є на услугах пануючої класу, в переважній своїй більшості є трудовий елемент. Величезна більшість інтелігентів заробляє собі своєю працею на те, що вона витрачає на свої потреби. Певна частина інтелігентів навіть мусить давати себе визискувати, не дістає належної зарплати за свою працю, так, як і робітники. Отже, чудового, що є основи сподівання, що частина інтелігенції може стати (і, в незначному числі) разом з працюючими до боротьби проти капіталістичного ладу. Але про попівство сказати не можна. Попи, хоч і як бідно він не жив би (є такі, малочисельні винятки), все ж таки "понад стан", себто, зійде більше, чим заробить сам. Живе на рахунок суспільності, живе з надвартости.

Про те, як в нас під збірне поняття "інтелігенції" ховається українська буржуазія, як під фірмою кооператив (виробничих) виростають акції капіталістичні підприємства, як "кооперативні" банки стають банками для грошових спекуляцій на тілі кооператив, як виростають всякі "кооперативні" фабрики і т. п. — про те все треба буде писати окремо. А тепер ось порівняємо, під господарським оглядом, становище попи з становищем пересічного, найбільш чисельного в нас, інтелігента, учителя і урядника (державного чи приватного).

Піп дістає державну платню, урядник і учитель також. Крім того державної платні урядник і учитель не має вже ніяких доходів. А піп, крім "пенсії", ще має доходи від "вмерлого й живого". Не можна ні вродитися ні вмерти так, щоб піп на тому не заробив. Крім того піп має даром помешкання (та ще яке!) і має стільки землі, що, звичайно є найбільшим господарем в селі. Поля піп сам (власними руками) не обробляє. Працюють на ньому селяни і ніхто, навіть ніякий капіталіст на фабриці, не використовує так найманих робітників, як піп.

Отак, зі селянського горч ростуть попівські грошенята. Отак з парохіальної землі, піп, що праці, має хліба подостатком і для свиней навіть, та ще й продати може і продає — та грошенята складає. А ті гроші йдуть до міста і там з них ростуть "народні інституції" — які знову добрі зиски приносять.

Хочете, то переконайтеся самі. Найстарша українська кооператива "Народна Торговля" — це попівське підприємство. "Ризниця" в Самборі, "Доставка" у Львові — це фабрики і торговлі — в попівських руках. "Дністер" — а скільки там попівського капіталу? "Сільський Господар" в попівських руках, найбільший і найсильніший український банк "Земельний Банк" у Львові, це попівський банк, себто всецього в руках попів і єпископів. Можна, звичайно, висисати ще більше Але й цього досить.

Всі висислені (і багато ще незгадані тут) "інституції" це чисті капіталістичні підприємства. А чи може хтось тепер ще повірити, що наші попи власники капіталістичних підприємств, не використовують працюючих також само, як і капіталісти інші? Хто не вірить, хай спробує йти позичити гроші до "Земельного Банку".

Не тільки зі страху, не тільки на службі капіталізму, як плачені агенти, попи обороняють капіталістичний лад і борються проти соціалізму. Вони це роблять зі своїх таки інтересів, як складова частина буржуазного табору. Проповідуючи "мораль", вони самі використовують робітників, селян, наживаються на їхній праці, привласнюють собі її, щоб, відтак пиятувати як "неморальні" такі визвольні стремління працюючих, що захтують і грозять

знищити мораль капіталістичної кінцівки. А яке становище попи в справі національного визволення? Таке саме, як становище української буржуазії. Таке саме, як українських фашистів і соціал-фашистів.

Кажуть, історія вчить. З історії визвольної боротьби ми знаємо, що попи, після обсадження польськими військами бувшої східної Галичини — та кож сиділи по таборах, тормахи. Дуже часто ми можемо почути на селі, як піп витягається і каже гордо: "я також терпів за Україну". А ми мусимо відповісти: правда, багато було таких, що терпіли, але не за Україну, тільки за щось інше. Коли була на наших землях українська буржуазія влада, то попи були всюди, де був якийсь "інтерес". Брали графіки, обсаджували ріжкі уряди, наживалися де могли. Добре заробляли, робили конкуренцію польським і жидівським спекулянтам, під охороною української влади і за те їх, пізніше, нерозумна польська адміністрація, зробила "національними героями". Сподіємося, що українська буржуазія і попи накинуться на нас за те "плагастство", але, ми певні, що українські працюючі, зокрема, будуть стріляти, дадуть нам у своїх дописах багато матеріалу і про "визвольну боротьбу" попи.

Попи є поголовно вороги Радянської України. Попи посягають кожну авантюру воєнну проти українських робітників і селян. Чому? Вони кричать, що на Радянській Україні пересядують релігію. Але, кожні брехня не така хитра, щоб її не можна було розкусити. І в Чехословаччині, Франції і т. д. є сьогодні, порівнюючи з числом населення, менше попів, менше віруючих, чим в Радянському Союзі. А чому ж попи не борються "віри, релігії" в тих державах, чому не борються проти тих держав? Бо їм там маєтки попівські не забрали — не передали землю селянам! А в Радянський Союз забрали.

А в посідання наших попів не тільки церковні добра, але ще й етільки ріжкої світської "марнати" (банки, торговлі, фабрики і т. п.) — що, дивуєтесь або ні, але зрозуміти треба, чому попи називають Радянський Союз "царством сатани" — сатани, диявола, що не шапнує приватної власності капіталістів.

Зрештою, треба ще додати, згляди спитати наших читачів. Чи може це в якійсь державі бути попом краще чим в Польщі? Не може. А звісно, що від повного жолоба навіть осел не вітає. Вся попівська "опозиційність" проти Польщі, на-

РОБІТНИКИ ДЛЯ СВОЄЇ ПРЕСИ!

Вмищуючи дальший тяг кампанії на допомогу своїй пресі, що з нею спішають робітники з різних місцевостей, ми звертаємо увагу як на вірцевий приклад завзятості і старанності, на допомогу робітників з далекої манітобської півночі з Чорчил, Ман. Товариші В. О. Івашків і М. Мойсичин, члени робітничих організацій в Ді Пес, Ман., зібрали між робітниками в Чорчил 100 доларів для своєї преси. В Чорчил нема ще робітничої організації і там працюють головню переїзджачі робітники. Але й там, на далекій півночі, далеко від "культурного" світу, робітники пам'ятають про свою газету, спішають її із своєю допомогою. Це є одно з дуже відрадних явищ. Розуміється, призначення в першу чергу належить тут тим товаришам, які не жалючі труду, занялися збіркою.

МОНТРЕАЛ, КВЕ.

Дорогі Товариші! Від імені пресового комітету в Монреалі посилаю Вам \$60.00, а \$190.00 доручив адміністрації передати кількомه товчникам, коли був у Вінніпегу, що разом вносять \$250.00, з того \$50.00 на передплату стару і нову, а \$200.00 на пресовий фонд. Пресового фонду було зібрано \$200.20, але 20 ц. відтягнуто на пересяку грошей.

Послаю ці гроші на фонд преси стільки, о скільки свідоме zorganizоване робітництво при відділах ТУРФДім і РЗТ в Монреалі було в спромозі зложити під теперішній критичний час, хоч і працюючи в історії свого життя краших часів не зазнали. Бо хоч і були часи, що робітники постійно працювали, а навіть більше заробляли чим зараз, то знов другим боком робітники за вину ціну життєвих продуктів тим же самим панам віддавали весь свій заробіток. Краших життєвих умовин працююча класа не може налягати так довго, доки панська класа буде при владі. Щоб полатити панський лад, як него докано в бувшій царській Росії, треба всім робітникам zorganizуватися, піддержувати свою робітничу пресу, якою, немов сокирою, підрубувати наділну основу панського суспільного ладу. Отже хай ці придані монреальським робітникам для нашої преси будуть відповідаю для всієї контрреволюційної гвилі, що ставиться ворожо до робітничого руху. Не на словах, а на ділі докажи, що ми розуміємо значіння робітничої преси і постійно за неї в разі потреби.

Повніше садиють імена жертводавців.

Стоян Радчев, тиждець заробітку \$30.00; Гринь Мех, тиждець — \$15.00; Іван Юзенко, триндєвий заробіток \$15.00; Константинович Лаутта, тиждець заробіток \$10.50; К. Кривенчук, тиждець заробіток \$10.00; дальше садиють двох людей і одиоденні з заробітної платні жертви: по \$6.00: Дем'яно Яршевичевий, Іван Романішин; по \$5.00: С. Габрильчук, Ф. Дюнджаристий, В. Мамчур, Максим Ровшко; по \$4.00: Никола Мінгайчук, Василь Токар, Д. Скрипник, М. Бойчук; С. Лазорук \$3.60; по \$3.00: Павло Підгородельський.

Іван Кудринський, Іван Радич, С. Шенорук, Ф. Болдирчук, Мирон Дутка; по \$2.50: Петро Юрків, С. Якубчук; по \$2.00: Никола Бурій, Іван Лукань, Антін Дольний, Теодор Семенів, Іван Павчук, Дмитро Негреч, Л. Ващук, Василь Кучер, Іван Шерен, Вонда Гондара, Іван Мех, І. Пондус, Петро Стефанюк, З. Ткачук, Павло Бойчук, Н. Шапанак, Влас Святиня \$1.50; по \$1.00: Петро Спасюк, Федор Бойко, Георгій Горак, Т. Бойчук, Вас. Курлович, Федір Дмитрук, Юрко Головацький, А. зам Стречен, Василь Карчук; по 50 ц.: Теодор Муртон, Параска Мимрик, Антін Павловський, Василь Габоковський, Б. Грозберг; А. Лайло 10ц. Разом \$200.00.

ЧОРЧИЛ, МАН.

Дорогі Товариші! На заклик нашої преси а також на заклик тов. П. Огородника з Ді Пес, Ман., я постарався зібрати лещо на передплату і пресовий фонд нашої преси. При помочі тов. М. Мойсичина я зібрав всіх грошей разом \$100.15, з того \$25.00 на передплату "УРВ", "Робітничі", "Ф.Ж." і "Б.М.", \$20.00 на передплату польського робітничого часопису "Трибуни Робітничі" і \$75.00 на пресовий фонд "УРВ".

Жертвували садиуючі товариші: М. Мойсичин \$5.00; В. О. Івашків \$3.00; по \$2.00: А. Ковалик, Н. Чикав; по \$1.00: Г. Романішин, П. Кулеш, В. Рингоний, В. Борушніський, П. Парфенько, І. Субельський, Д. Должко, А. Костель, Я. Степановський, А. Сокальський, А. Феула, В. Рогольський, А. Чабан, М. Пасиник, А. Карпенко, І. Капій, Н. Тичина, П. Кайц, Я. Лозькович, А. Криль, Н. Андришук, І. Дутка, Р. Пашкович, І. Романчук, Л. Середнійський.

по 50 ц.: І. Шулега, П. Сувай, К. Петрина, А. Балосевич, В. Цепоніс, А. Дем'яник, М. Фургала, Ф. Морозович, В. Савула, Н. Бокаток, Ф. Бельський, Т. Поточник, В. Дмитрук, Ю. Антимічук, А. Фурман, С. Чорнейко, П. Грабошевський, М. Малаанок, Г. Гунчак, А. Солонина, Д. Помеделник, В. Свідерський, П. Криядік, А. Храмнік, С. Ключник, Я. Дмитрук, І. Дереворія, П. Пласун, С. Тарашук, М. Кутний, М. Дмитрук, Ф. Магерівський, П. Добровола, І. Вовк, Н. Жуківський, П. Марків, П. Нагірний, С. Тігло, П. Пилипко, Н. Данишин, А. Трофимов, К. Осюк, Ю. Гончак, Т. Романюк, Д. Полішук, Я. Данильський, С. Олійник, Г. Савчук, Ю. Шибінець, П. Капелюк, С. Хандога, Ю. Зак, А. Гавабук, І. Карпук, П. Голечек; по 40 ц.: І. Яструбський, І. Гесек, Г. Вичка; по 25 ц.: В. Воляк, Е. Кульчинський, А. Рурник, К. Литвиненко, Ю. Кривоскі, Р. Дмитрук, С. Фигел, А. К. І. Малааніч, Г. Вовк, Я. Кошовий, І. Спранюк,

СТІСТЬ З ПОЛОВИНОЮ ДНІВ ПЛАТНІ ЖЕРТВУК НА ПРЕСОВИЙ ФОНД "У.Р.В."

Перечитавши заголовок над ним дописом, читач готовий подумати, що то буде досить значна сума грошей, бо аж шість і південний заробіток. Отже той мій заробіток за ті дні вносить, 96 ц. а 4 ц. докладаю і відсидано до адміністрації робітничо-фармерського видавництва \$1.00.

Справа з моїми заробітками маєть ся так: абиус в одній з канадських сенаторій та зараз чуєть трохи ліше. Лікарі дозволяють мені працювати в кухні де платять по 16 ц. на день. Міно і чещу посудину від обиду до 7 год. вечером кожного дня. Часом треба робити аж до 8-ми вечером, залежно від того як робітник скоро звихається. В тих годинах між другою а четвертою пополуночі є перерва, так отже є робочі 5 годин. Зразу доглядачка (носка) не була вдоволена з моєї роботи, бо казала що я не є "експірієн" по цьому питанню, то я і підрукував за цю роботу і сказав, що я вступаю бути "експірієн" до такої роботи, що платять по 16 ц. на день і пішов до ліжка. Відтак я роздумав, що я не повинен встигати своєї чесної праці, хай встигати не ті, що так визискують робітників, та пішов назад до кухні. В протягу двох тижнів виробив 6 днів по 5 годин і одержав чек на 96 ц. Отже посилаю ці гроші на пресу і закликаю всіх працюючих, чи то в фабриці, в лісі чи на ріці, щоб спішили свої до роги преси з допомогою, бо лише наша робітничо-фармерська преса обороняє інтереси визискуваних. Також всі задеглі передплатники повинні негайно вприваті передплату, як також і відновити її на біжучий рік.

В. О. Івашків.

Дорогі Товариші! В цьому листі пересялаємо \$52.50 на допомогу нашої пресі, які то жертви доложили члени робітничих організацій при УРД. Сума не така велика, коли взяти пропорціонально до членства деяких інших півднів, яких зв'язи з пресовою кампанією ми вже читали в "УРВ". Все ж таки частина членства сповниди свої обовязки вкнайшпріше, за що належить щира товариська подяка.

Жертвували як садиую: по \$10.00 зложили: М. Сміт; по \$5.00 зложили: П. Давилук і С. Дубас; по \$3.00: К. Сомик; по \$2.00: В. Черенко і П. Скотніський; по \$1.00: І. Павлюк, С. Паскесті, М. Андрусик, Д. Грабень, А. Сабостіанський, Г. Шур, А. Мегас, А. Сафоник, І. Пожарнюк, Я. Грабошевський, О. Служук, І. Балабан, П. Романець, Н. Небожук, Л. Дубас; по 50 ц.: І. Гай, В. Фас і В. Магас; по 25 ц.: М. Кучма і М. Мандич. Тов. І. Чабанюк зібрав між своїми товаришами \$5.50. Разом всіх грошей зібрано на пресовий фонд нашої пресі \$52.50.

БРЕНДОН, МАН.

Дорогі Товариші! Від імені пресового комітету в Брендоні, Ман. посилаю Вам почтовий переказ на суму \$22.00, з того \$10.00 на відновлення передплати на "УРВ", 50 ц. на передплату "Б.М." і \$11.50 на пресовий фонд "УРВ".

Імена жертводавців на пресовий фонд: Данило Поліадвор \$2.00; по \$1.50: Григорій Василішин, В. Марусик; по \$1.00: П. Парфанюк, Андрій Коропатніський, Т. Повшик, В. Хиль, Г. Скородніський, П. Орицин; Анастасія Коропатніська 50 ц. Разом пресового фонду \$11.50.

Всім жертводавцям наш комітет складає щире подяку.

З товаришним привітом,
За комітет:
Д. Проданюк.

ДОНЕЛД, САСК.

Дорогі Товариші! Послаю Вам \$3.00 на пресовий фонд "УРВ" і закликаю всіх читачів нашої преси, котрі працюють, щоб не оставалися позаду а відложити свою денну або південну платню на нашу робітничо-фармерську пресу, яка зараз потребує помочі.

З товаришним привітом,
Григорій Корчак.

ПЕРЕДПЛАЧУЙТЕ!

ЧИТАЙТЕ І РОЗПОВІДУЙТЕ ТАКІ ЧАСОПИСИ І ЖУРНАЛИ:

"УКРАЇНСЬКІ РОБІТНИЧІ ВІСТІ" — одиниий український робітничий часопис в Канаді, виходить три рази на тиждець. Передплата: \$4.00 на рік, \$2.00 на півроку.

"ФАРМЕРСЬКЕ ЖИТТЯ" — одиниий дійсно фармерський український часопис в Канаді, що боронить і інтереси працюючого фармерства. Передплата: \$2.00 на рік, \$1.00 на півроку.

"РОБІТНИЦЯ" — одиниий журнал в українській мові для працюючого жіноцтва, виходить два рази на місяць. Передплата: \$1.50 на рік, 80 центів на півроку.

"БОЙОВА МОЛОДЬ" — одиниий журнал в українській мові для української роб-фарм. молоді, виходить раз на місяць. Передплата лише 50 центів на рік.

Передплату на повний часопис А журнали посилайте або на імя кожного часопису окрема, або на імя й адресу:

WORKERS AND FARMERS PUBLISHING ASS'N, Ltd. Cor. Pritchard & McGregor Sts. Winnipeg, Man.

ЕРІХ МАРІА РЕМАРК На західному фронті без змін

Переклав з німецької мови Ж. Бургардт.

(45)

(Продовження)

"Це смішно, коли добре обміркувати", — провадить Кроп далі, — "ми ж тут, щоб захищати свою батьківщину. Але ж французи теж тут, щоб захищати свою батьківщину. Хто ж має рацію?"

"Може обоє", — кажу я, і сам не йму віри.

"Гарзд", — каже Альберт, і я вже бачу, що він хоче мене загнати в кутюк; — "але наші професори та пастори й часописи кажуть, що ми маємо рацію. І мабуть воно так і є; але французькі професори, пастори та часописи доводять, що вони мають рацію, як же воно так?"

"Цього я не знаю", — кажу я, — "у всякому разі війна є, і щомісяця все більше країн беруть у ній участь".

Тьяден знову з'являється. Він усе ще схвильований і зразу знову пристає до розмови, запитуючи, як власне виникає війна.

"Здебільшого так, що одна країна дуже образить другу", — відповідає Альберт самовпевнено.

Але Тьяден прикидається, що не розуміє, "Країна? Цього я не розумію. Гора в Німеччині не може ж образити гору у Франції. Або річка, або ліс, або нива".

"Чи ти такий дурний, чи лише прикидаєшся?" — гартить Кроп. — "Я ж кажу не в такому розумінні. Один нарід образить другий".

"Тоді мені тут нічого робити", — відповідає Тьяден. — "я себе не почуваю образеним".

"Хай тобі це хтось з'ясує", — каже Альберт сердито, — "такий сільський дурень, як ти, і не береться на увагу".

"Ну, тоді мені напевне можна йти звідсіль", — настоює Тьяден і всі сміються.

"Ах, чоловіче, це ж наряд у цілому, отже держава", — гукає Міллер.

"Держава, держава" — Тьяден, хитро клацає пальцями: — "польові жандарми, поліція, податки, оте ваша держава. Коли справу мати з ними, то дякую гарно".

"Рація", — каже Качинський, — "оце ти вперше сказав щось до ладу, Тьядене, держава та батьківщина це ж ріжниця".

"Ми ж це не відмежуємо", — міркує Кроп, — "батьківщина без держави нема".

"Правда, але подумай, що ми ж майже всі прості люди. А у Франції більшість людей теж складається з робітників, ремісників або дрібних службовців. Чого ж це французький слюсар або швець має на нас нападати? Ні, це лише уряд. Я ніколи не бачив французя, аж поки не прийшов сюди, а з більшістю французів справа стоїть так само. Іх стільки ж питають, як і нас".

"Чому ж тоді взагалі буває війна?" — питає Тьяден.

Качинський знизує плечима. — "Мабуть є люди, яким вона дає користь".

"Ну, ну! до них я не належу", — всміхається Тьяден.

"Ти ні, і ніхто з нас".

"Тоді хто ж?" — допитується Тьяден. — "Цісареві вона теж непотрібна. Він має все, що йому треба".

"Не кажи цього", — заперече Качинський, — "до цього часу він ще не провадив війни. А кожному великому цісареві потрібна привайні одна війна, інакше він не знає слави. А ну зазирни до своїх підручників".

"Генерали теж робляться славетними завдяки війні", — каже Детеринг.

"Ще славетнішими ніж цісарі", — стверджує Качинський.

"Мабуть поза тим ховаються інші люди, що хотять заробити на війні", — бурчить Детеринг.

"Я гадаю, що це в своєму роді гарячка", — каже Альберт. — "Ніхто цього власне не хоче, а раптом воно є. Ми не хотіли війни, інші доводять це саме, а проте половина світу бере в ній участь".

"Пригадайте собі проклямації в полоненнях, у яких писали, що ми їмо бельгійських дітей. Негідників, що таке динуть, треба було б повісити. Оце справжні винувати".

Міллер встає. — "У всякому разі краще, що війна тут, ніж у Німеччині. Гляньте лише на ці поля, поорані набоями".

"Правда", — погоджується навіть Тьяден,

"але це краще, щоб не було війни".

Він гордовито відходить, бо хоч раз узяв гору там над нами однорічниками-волонтерами. Його думка дійсно типова, її всюди зустрічаєш і не знаєш, що на неї відповісти, бо одночасово зникає всяке розуміння інших звязків. Національне почуття саадата полягає в тому, що він є тут. Але на цьому й кінче, до всього іншого він підходить практично зі свого погляду.

Альберт сердитий лягає в траву. "Краще бубз б зовсім про те все не балакати".

"Від цього нічого ж не зміниться", — стверджує Качинський.

Ще й до цього ми мусимо повернути майже всі нові речі й одержуємо наше старе дрантя, нове було лиш для паради.

Замість до Росії, ми знову йдемо на фронт. По дорозі ми проходимо через злидений ліс з роздертими стовбурами та з поораною землею. По деяких місцях страшні ями. "До ліха, от тут добре влучило", — кажу я Качинському.

"Міномети", — відповідає він, і вказує вгору. Поміж вітів висять мерці. Голий саадат сидить поміж гіляк, він має ще шолом на голові, а більше нічого. Лиш одна половина його сидить там, верхня частина тіла, а ніг немає.

(Далі буде)

Не забувайте про пресовий фонд одиниий української робітничої газети в Канаді — "Українських Робітничих Вістей"!